



POST- OG TELETILSYNET
Norwegian Post and
Telecommunications Authority

Vår ref.:
02/04430-000

Vår dato:
01.09.2003

Deres ref.:
03/1331- CC/EW

Deres dato:
04.07.2003

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Saksbehandler:
Dyngeland, Geir

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	
AVD./SEK.: PT5	S.BEH.: CC
- 3 SEPT. 2003	
S.NR.: 03 / 1331 - 43	
ARKIV: 801.5	AVSKREVET:

Post- og teletilsynets høringssvar til forslag til ny forskrift om elektronisk kommunikasjon

Innledning

Det vises til Samferdselsdepartementets brev 4. juli 2003 med høringsnotat og forslag til ny forskrift om elektronisk kommunikasjon.

Post- og teletilsynet støtter hovedtrekkene i departementets forslag. Vi har imidlertid kommentarer til enkelte bestemmelser. V re kommentarer følger nedenfor.

Til Kapittel 1 Innledende bestemmelser

Til   1-2 Registreringsplikt

Bestemmelsen samsvarer med det forslaget Post- og teletilsynet har fremsatt overfor Samferdselsdepartementet. I bestemmelsen annet ledd nr. 1 om hva det skal opplyses om i meldingen som gir grunnlag for registrering av tilbyder, har vi ved en feil utelatt begrepet "offentlig" foran telefontjeneste mv. Alle andre steder begrepet "telefontjeneste" er tatt inn i bestemmelsen, er betegnelsen "offentlig telefontjeneste" brukt. Det er ingen forskjell mellom nr. 1 og øvrig begrepsbruk. Nr. 1 skal da lyde:

"tilbyders navn og adresse, kontaktperson, eventuelt samarbeidspartnere ved utbygging og levering av offentlig telefontjeneste mv."

Til   1-3 Krav til bygging av nett

Det kan fremstå som uklart hva "reduisert tjenestekvalitet" skal vurderes i forhold til, slik at netteiers plikt kan bli omtvistet i unødig grad på dette punkt. Det vil være nyttig å avhjelpe denne uklarheten i selve ordlyden. Det er etter vårt syn ikke ønskelig at kravet skal oppfattes slik at bestemmelsen skal være til hinder for at det tilbys tjenester med høyere og lavere kvalitet. Vi finner det, slik det alt fremgår av vårt bidrag til SD forut for høringsutkastet, imidlertid vanskelig å gi en god formulering i forskriften av at kravet til bygging av nettet skal sikre at selve nettkonstruksjonen som sådan ikke skal medføre redusert tjenestekvalitet i forhold til det tilbyder mener å skulle levere. Vi har, etter ytterligere bearbeiding av våre forslag vedrørende denne bestemmelsen, tatt inn et endret forslag til presisering av siste del av første ledd. Det endrede forslaget er i tråd med formuleringen av kravet i gjeldende regulering. Vi mener dette heller bør videreføres, i det den nye formuleringen ikke er en klar forbedring.

Annet ledd presiserer hva kravet vil innebære for "gamle" serienett for kabel-tv. Det anses nødvendig å videreføre bestemmelsen, men kravet i annet punktum kan etter nærmere vurdering fra Post- og teletilsynets side, sløyfes. Vi foreslår en presisering i siste punktum av at dette gjelder tilkoplinger i serie.

Basert på kommentarene over foreslår Post- og teletilsynet følgende endrete ordlyd i § 1-3:

§ 1-3 Krav til bygging av nett

Elektronisk kommunikasjonsnett skal bygges slik at sluttbruker ikke kan påvirke andre sluttbrukeres elektroniske kommunikasjon med hensyn til avlytting eller kvalitet.

Ved anlegg av koaksialkabelnett skal nettdelen som sluttbrukere tilkoples, legges i stjernestruktur. Det er ikke tillatt å sette inn mottakertilkoplinger i serie i forbindelsen mellom stjernepunkter.

Elektronisk kommunikasjonsnett som ikke tilfredsstiller kravet i første og annet ledd, kan ikke nyttes for formidling av toveis elektronisk kommunikasjonstjeneste.

Til § 1-4 Frekvensbruk

Etter en nærmere vurdering i Post- og teletilsynet, ser vi behov for en utdyping av kravet i denne bestemmelsen. Utover det vi tidligere har foreslått for Samferdselsdepartementet, foreslår vi nå et nytt første ledd som presiserer at forbudet mot utstråling i angitte frekvensbånd og utover angitte nivåer, i utgangspunktet er et EMC-problem. Tidligere første ledd som ved dette tillegget blir annet ledd, foreslås forenklet som ledd i tilpasningen til nytt første ledd. Kravet om at visse frekvenser ikke skal brukes og at det heller ikke er tillatt å nytte andre frekvenser som forårsaker intermodulasjonsprodukter, som gir utstråling i de forbudte frekvensområder, begrunnes med at det ikke finnes harmoniserte EMC-standarder for elektroniske kommunikasjonsnett som spesifiserer krav til uønsket utstråling i frekvensområdene listet opp i annet ledd. Det eksisterer imidlertid et utkast til en slik harmonisert standard. Den forventes fastsatt om ett års tid. Blir det eksisterende utkastet vedtatt som standard, vil det bli nødvendig å endre vårt forslag her. Det er imidlertid viktig allerede nå å fastsette denne begrensningen i tillatt utstråling, og det er etter vårt syn ikke aktuelt å referere til en uferdig standard. Forbudet mot å benytte frekvensene omhandlet i annet ledd, må når standarden er fastsatt, fjernes for at forskriften skal være teknologi- og tjenestenøytral og forøvrig i harmoni med felles EU regulering.

I samsvar med drøftelsen over foreslår Post- og teletilsynet følgende ny § 1-4:

§ 1-4 Frekvensbruk

Overføring i kabelbundet elektronisk kommunikasjonsnett skal ikke føre til utstråling av forstyrrende signaler. Nett og utstyr skal tilfredsstille krav til elektromagnetisk kompatibilitet (EMC), jf. forskrift 02.01.1996 nr 3 om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) for teleutstyr og relevante standarder for nett og utstyr.

For kabelbundet elektronisk kommunikasjonsnett er det ikke tillatt å benytte frekvenser

- a) 108 – 137 MHz
- b) 242 – 244 MHz
- c) 328 – 336 MHz og
- d) 405 – 407 MHz

eller benytte andre frekvenser på en måte som forårsaker utstråling i frekvensområdene a til d og som nyttes innen sivil luftfart og for nødkommunikasjon og krever spesiell beskyttelse.

Elektronisk kommunikasjonsnett som distribuerer signaler i frekvensbåndet 960-1350 MHz og 1559-1610 MHz skal ikke etableres nærmere enn 1000 meter fra anlegg for luftfartsnavigasjon.

Post og teletilsynet gir informasjon om relevante standarder med spesifikke krav og målemetoder for kontroll og om etablering av kabelnett i nærheten av anlegg for luftfartsnavigasjon.

Til § 1-6 Kvalitet

Post- og teletilsynet støtter forslaget i høringsutkastet. Forslaget bygger på forpliktelser i EU-direktivene og viderefører disse til annen tjeneste hvor det foreligger leveringsplikt. For andre tjenester kan det være gitt kvalitetskrav i standarder, men informasjon om slike kvalitetskrav kan omtales i veiledninger og inkluderes i frivillige ordninger.

ETSI STQ arbeider med utvikling av "guider" som gir kvalitetsparametre og målemetoder for andre tjenester enn telefontjenesten som ETSI EG 201 769-1 i denne bestemmelsen er utarbeidet for. En oppdatering av forskriften kan være aktuelt når slike guider foreligger.

Vi er kjent med at utkastet har gitt opphav til diskusjoner og synspunkter rundt krav til kvalitet for nett og tjenester, selv om bestemmelsen bare omhandler krav til *måling* av kvalitet og tilgang for brukerne til resultatet av målingene. Vi antar dette kan ha bakgrunn i overskriften til bestemmelsen og foreslår at det presiseres at bestemmelsen gjelder måling av kvalitet. Post- og teletilsynet foreslår følgende ny overskrift på § 1-6:

§ 1-6 Måling av kvalitet

Til kapittel 2 Sterk markedsstilling

Til § 2-1 Relevante produkt- og tjenestemarkeder

Under punkt II, marked nr 12, omtales såkalt "bitstrøm tilgang". I gjeldende forskrift benyttes formuleringen "bitstrømstilgang". Vi antar at det er hensiktsmessig å videreføre gjeldende formulering. Ordlyden bør uansett harmoniseres med § 3-1, punkt 1.

Når det gjelder merknaden til § 2-1 vil vi kort bemerke at siste avsnitt på side 7 trolig skulle vært del av merknaden til § 1-2 om registreringsplikt.

Til Kapittel 3 Tilgang og samtrafikk

Til § 3-1 Tilgang

Til 1. ledd

Post- og teletilsynet er i utgangspunktet positiv til at regelverket klargjøres så langt som mulig for å øke forutsigbarheten for aktørene i markedet. Vi stiller oss likevel tvilende til om dette bør gjøres ved å forskriftsfeste ulike typer tilgangsformer som faller inn under ordlyden i ekomloven § 4-1.

Det er ekomloven § 4-1 som gir myndigheten kompetanse til å pålegge forpliktelser om tilgang. Hvilke tilgangsformer som nærmere faller inn under ordlyden vil derfor måtte avgjøres med utgangspunkt i alminnelig juridisk tolkning av dette hjemmelsgrunnlaget. En eventuell svikt i

lovhjemmelsgrunnlaget for å pålegge plikter vil for øvrig heller ikke kunne utbedres på forskriftsnivå. Dersom lovhjemmelsgrunnlaget anses uklart, bør loven eller merknadsteksten presiseres.

Den foreslåtte forskriftsfesting av de aktuelle tilgangsformer kan også skape tvil i om man har hjemmel for å pålegge forpliktelser om tilgangsformer som *ikke* er tatt med i opplistingen.

En mulig begrunnelse for likevel å nedfelle ulike typer tilgangsformer i forskriftsverket vil være selve høringsprosessen som både sikrer at partenes syn blir hørt og at saken blir tilstrekkelig opplyst. Det nye regelverket har imidlertid allerede nedfelt en plikt til å gjennomføre nasjonal høring av enkeltvedtak som vurderes fattet, jf. ekomloven § 9-2. Interesserte som berøres vil kunne fremme sitt syn i denne sammenheng, herunder gi sitt syn på om loven gir hjemmel til å pålegge de aktuelle plikter. Når de nye direktivene blir inntatt i EØS-avtalen, vil vedtak som vil kunne påvirke handelen mellom EØS-landene også måtte sendes til ESA for konsultasjon, jf. ekomloven § 9-3. ESA vil da også kunne vurdere det norske hjemmelsgrunnlaget i forhold til de relevante EU-direktivene.

Basert på synspunktene over vil Post- og teletilsynet anbefale at det ikke nedfelles forskriftsbestemmelse som lister opp ulike tilgangsformer som faller inn under ordlyden i ekomloven § 4-1. For å unngå mulig tvil om forståelsen og rekkevidden av ekomloven § 4-1 vil tilsynet likevel understreke at vi er enig i at de opplistede tilgangsformer er eksempler på tilgangsformer som klart faller inn under ordlyden i § 4-1 i ekomloven.

Vi vil for øvrig bemerke at begrepsbruken "*dvs. roaming*" i § 3-1 nr 4 er misvisende, da *bruk av annen tilbyders mobilnett* også skjer ved andre tilgangsformer enn roaming. Tilgang som nevnt i nr 3 vil eksempelvis også innebære bruk av annen tilbyders mobilnett.

Nærmere om forskriftsfesting av plikten til å tilby videresalg abonnement

Post- og teletilsynet er enig i at det kan være en konkurransemessig sammenheng mellom plikt til å tilby videresalg abonnement og ordningen med fast forvalg i de relevante markeder for fast telefoni. Plikt til å tilby fast forvalg har imidlertid ikke tidligere vært forstått til å omfatte plikt til å videreselge abonnement. USO-direktivet artikkel 19 nr 1 har også som forutsetning for fast forvalg ordningen at selve *abonnementet* er plassert hos aktør med sterk markedsstilling. Det vises her til at det i artikkel 19 nr 1 er nedfelt en plikt for medlemsstatene om å pålegge tilbyder med sterk markedsstilling på tilgang til og bruk av det faste offentlige telefonnettet, å "...enable their *subscribers* to access the services of any interconnected provider of publicly available telephone services." (Vår utheving). PT kjenner heller ikke til at man ved implementering av direktivet i andre land har tolket fast forvalg til å omfatte videresalg av abonnement. Etter Post- og teletilsynets vurdering er videresalg abonnement ikke en del av plikten til å tilby fast forvalg. Plikt til å tilby videresalg abonnement må da behandles på linje med andre tilgangsforpliktelser. Dette innebærer at videresalg abonnement må pålegges i form av enkeltvedtak med hjemmel i ekomloven § 4-1, basert på en markedsanalyse. Forskriftshjemmelen i ekomloven § 4-1 siste ledd gir uansett ikke hjemmel til å avvike fra de konkrete materielle kriterier som ekomloven § 4-1 angir. Tilsvarende gir forskriftshjemmelen i § 4-1 siste ledd heller ikke hjemmel til å avvike fra prosedyren for påleggelse av SMP-forpliktelser som følger nærmere av ekomloven kapittel 3.

På denne bakgrunn mener PT at det ikke bør forskriftsfestes bestemmelser om plikt til å tilby videresalg abonnement.

Til 2. ledd

Bestemmelsens andre ledd er unødvendig da dette allerede fremgår av ekomloven.

Til § 3-2 *Minimumstilbud for overføringskapasitet*

Post og teletilsynet foreslår visse mindre endringer i bestemmelsens ordlyd. Endringene i de to første listede punktene viser til at "båndbredde for telefoni" er en felles egenskap, mens "vanlig kvalitet" og "spesiell kvalitet" er forskjeller i kvalitet av det samme. Formuleringen slik vi nå foreslår, nytter et kjent begrep som tydeliggjør dette poenget bedre.

Endret § 3-2 bør lyde:

"§ 3-2 Minimumstilbud for overføringskapasitet

Minimumstilbud for overføringskapasitet skal tilbys i samsvar med ekomloven § 4-12.

Minimumstilbudet er:

- a) båndbredde for telefoni, vanlig kvalitet, basert på ETS 300 448 og ETS 300 451
- b) båndbredde for telefoni, spesiell kvalitet, basert på ETS 300 451, ETS 300 449 og ETS 300 452
- c) 64 kbit/s digital basert på ETS 300 288 og ETS 300 289
- d) 2048 kbit/s digital ustrukturert basert på ETS 300 418 og ETS 300 247
- e) 2048 kbit/s digital strukturert basert på ETS 300 418 og ETS 300 419. "

Til Kapittel 4 Tilgang til radio og fjernsyn

Til § 4-1 *Krav til tilbyder av adgangskontrolltjeneste m.v.*

Første ledd

Post- og teletilsynet registrerer at bestemmelsens formulering i forhold til innholdsleverandører er noe mer generell enn i tilgangsdirektivet Annex I, part I, da det i høringsforslaget ikke er tatt med vilkår om at innholdsleverandøren skal være avhengig av å nå en gruppe potensielle seere eller lyttere. Post- og teletilsynet er noe usikker på hvilke konsekvenser dette eventuelt får, eller om direktivet gir adgang til å nedfelle en regulering som foreslått.

Andre ledd

I dette leddet ser det ut til at krav til tilbydere av andre tilgangsbegrensende funksjoner er blandet sammen med krav om bruk av åpne programvaregrensesnitt. Etter ekomloven § 4-3 første ledd, kan det pålegges tilbyder av andre tilgangsbegrensende funksjoner samme leveransekrav som for adgangskontrolltjeneste (objektive, rimelige og ikke diskriminerende vilkår). Pålegg om bruk av åpne programvaregrensesnitt i samsvar med relevante standarder eller spesifikasjoner er et annet krav enn ovennevnte.

Post- og teletilsynet foreslår derfor at første punktum i 4-1 annet ledd erstattes med følgende tekst:

Tilbyder av andre tilgangsbegrensende funksjoner for digital radio og fjernsyn kan pålegges krav om at tilgang skal tilbys i samsvar med ekomloven § 4-3 første ledd. Tilbyder som nevnt i første punktum kan også pålegges bruk av åpne programvaregrensesnitt i samsvar med relevante standarder eller spesifikasjoner.

Til § 4-2 *Krav til innehaver av immaterielle rettigheter til produkter og adgangskontrolltjeneste*
Bestemmelsen vil kunne fremstå mer presis ved å endre *produkter* til *adgangskontrollprodukter*. For øvrig er det i punkt 2 benyttet begrepet *særlig utstyr*. Dette kan oppfattes som begrenset til å omfatte materiell (maskinvare), og bør derfor suppleres med *programvare*, eventuelt erstattes

med et mer generisk uttrykk som *løsninger* (jf. den engelske utgaven av tilgangsdirektivet Annex I, part I (c) som benytter begrepet *means*).

Til § 4-6 Krav til radio- og fjernsynsapparater

Til andre ledd

Ordlyden i bestemmelsen er for vid idet bestemmelsen også omfatter radioapparater. Dette er en relevant problemstilling i forhold til mottakerutstyr for DAB, men det bør likevel ikke tas med i denne bestemmelsen. For at bestemmelsen skal være i samsvar med USO-direktivets Annex VI, bør teksten som omtaler radioapparat ("Det samme gjelder for digitalt radioapparat") strykes og *radio* slettes i tittelen. Denne misforståelsen finnes også i merknadene til § 4-6.

Til Kapittel 5 Leveringspliktige tjenester

Generelle kommentarer

Post- og teletilsynet ser at Samferdselsdepartementet har brukt følgende innledende formulering "*tilbyder av leveringspliktige tjenester etter ekomloven §5-1...*" i bestemmelsene §§ 5-2, 5-3, 5-4, 5-5, 5-6 & 5-7. Post- og teletilsynet foreslår å endre denne innledning til "*tilbyder med leveringsplikt etter ekomloven §5-1....*". Post- og teletilsynets mener at en slik formulering vil være bedre idet dette gjør det klart at bestemmelsene retter seg mot en bestemt (utpekt) tilbyder, og ikke tilbud av disse tjenestene i sin alminnelighet. En slik endring vil også samsvare bedre med høringsbrevets begrepsbruk, hvor formuleringene "*leveringspliktig tilbyder*" og "*tilbyder med leveringsplikt*" brukes.

Til § 5-2 Tilgang til offentlig telefontjeneste og elektronisk kommunikasjonsnett

Post- og teletilsynet viser til vårt forslag om å ta ut den generelle dispensasjonsadgangen som er hjemlet i utkastets § 10-4. Dersom Samferdselsdepartementet deler denne oppfatningen, er det viktig at det tas inn en dispensasjonsadgang som nytt 3. ledd i § 5-2.

Forslag til nytt 3. ledd:

"Post- og teletilsynet kan gjøre unntak fra leveringsplikten i tilfeller der levering vil medføre en urimelig byrde."

Til § 5-7 Oversikt og kontroll med sluttbrukerens utgifter mv.

I bestemmelsens første ledd er det listet opp forskjellige virkemidler som skal bidra til å gi sluttbrukeren bedre kontroll over utgifter som påløper til elektronisk kommunikasjon. Meningen med de to første punktene er at sluttbrukeren skal ha mulighet for både en positiv og negativ avgrensning av anropbare stater/numre.

Med positiv avgrensning forstås at sluttbrukeren selv informerer om hvilke stater/numre det ikke skal være mulig å foreta anrop til. Med negativ avgrensning forstås at sluttbrukeren gis mulighet til å sperre for anrop til alle andre stater/numre enn de han positivt angir at det skal være mulig å foreta anrop til. Et eksempel på sistnevnte kan være at sluttbrukeren bestemmer at anrop bare skal kunne skje til stater i Europa.

En adgang til negativ avgrensning av anropbare stater/numre vil gjøre det lettere for sluttbruker å forhindre modemkidnapping mv. hvor modemmet uten sluttbrukeren er klar over dette ringer opp numre som gjerne ligger i fjerntliggende land med høye takster. En adgang kun til å foreta en positiv avgrensning av anropbare numre/stater, ville innebære at sluttbrukeren selv måtte ha

kunnskap om hvilke stater som er særlig utsatt i forhold til anrop forbundet med modemkidnapping mv. De færreste sluttbrukere besitter slik kunnskap.

Muligheten for positiv avgrensning av anrop til numre/stater er ment å fremkomme av § 5-7 nr. 1. Slik ordlyden nå er utformet, fremtrer ikke adgangen på en tilstrekkelig klar måte. Vi foreslår derfor at ordlyden endres til følgende:

"1 at mulighet for anrop begrenses til et predefinert utvalg av bestemte typer utgående anrop eller nummer (herunder prefiks) etter anmodning fra sluttbrukeren."

Forslag til nytt 3. ledd

Post- og teletilsynet viser til vårt forslag om å ta ut den generelle dispensasjonsadgangen som er hjemlet i utkastets § 10-4. Dersom Samferdselsdepartementet deler denne oppfatningen, er det viktig at det tas inn en dispensasjonsadgang som nytt 3. ledd i § 5-7. Post- og teletilsynet foreslår følgende tekst som nytt tredje ledd:

"Post- og teletilsynet kan gjøre unntak fra ovennevnte krav i hele eller deler av landet dersom det er tilstrekkelig tilgang til tjenesten."

Forslag til ny § 5-11 Begrensning av koplingssalg

Kapittel 5 nedfeller plikter som følger av USO-direktivet (2002/22/EF). Post- og teletilsynet kan imidlertid ikke se at utkastet har nedfelt bestemmelse som gjennomfører direktivets artikkel 10, nr. 1. Vi foreslår derfor følgende bestemmelse som norsk implementering av USO-direktivets art. 10, pkt 1:

§ 5-11 Begrensning av koplingssalg

Tilbyder skal tilby leveringspliktige tjenester på slike vilkår og betingelser at sluttbruker ikke betaler for tjenester, funksjoner eller ytelser som er unødvendige for den tjenesten det er anmodet om. Vilkår og betingelser skal være ikke-diskriminerende, oversiktlige og offentlig tilgjengelig.

Til Kapittel 6 Nummer

Nærmere om overskriften på kapittel 6 og plassering av bestemmelser

Bestemmelsene om valg av alternativ tilbyder / fast forvalg (§§ 6-5 – 6-8) hører etter Post- og teletilsynets vurdering ikke hjemme i et kapittel som har overskriften "Nummer". Bestemmelsene regulerer en form for *tilgang* og hører derfor mer naturlig hjemme i kap. 3 om tilgang, og Post- og teletilsynet foreslår at §§ 6-5 – 6-8 flyttes til kapittel 3. Det vises for øvrig til at fast forvalg i ekomloven også er regulert i kapittel 4 om tilgang.

Post- og teletilsynet mener videre at overskriften i kapittel 6 er misvisende. Kapittelet inneholder en rekke bestemmelser som ikke er relatert til "nummer", bl.a. sperring av utgående samtaler og mulighet for viderekobling. Videre vil vi vise til at en av årsakene til at bestemmelsene om tilbyderportabilitet ble foreslått flyttet fra nummerforskriften til offentlignettforskriften i tilknytning til Post- og teletilsynets høring i fjor høst, var at tilbyderportabilitet er en egenskap ved ulike offentlige teletjenester og *ikke* en del av nummerforvaltningen. På denne bakgrunn blir det misvisende å plassere bestemmelser om tilbyderportabilitet under et kapittel om nummer i ny nett og tjenesteforskrift. Tilbylderportabilitet knytter seg i likhet med de øvrige bestemmelsene i det foreslåtte kapittel 6 om nummer hovedsakelig til offentlig telefontjeneste. På denne bakgrunn foreslår Post- og teletilsynet at overskriften i kapittel 6 endres til:

"Kapittel 6 Offentlig telefontjeneste m.m."

Til § 6-2 Informasjon om sluttbrukere i opplysningssystem og katalog mv.

Post- og teletilsynet foreslår at andre ledd andre punktum endres på følgende vis:

"Sluttbruker skal kunne reservere seg helt eller delvis mot at informasjon om egne nummer, navn, eller adresse utleveres til allmennheten."

Når det ellers gjelder bestemmelsene §§ 6-2 og 6-3, er det etter Post- og teletilsynets vurdering grunn til å se nærmere på forholdet mellom bestemmelsene med sikte på å unngå mulig dobbelbehandling. Det kan også være grunn til å arbeide noe med bestemmelsene for å bedre strukturen og tilgjengeligheten. Post- og teletilsynet viser i denne forbindelse til at tilsynet og departementet har drøftet et mulig samarbeid med sikte på å forbedre nevnte bestemmelser. Det vises til kommentar i notat 16. juni 2003 fra Post- og teletilsynet til Samferdselsdepartementet med utdypende merknader til utkastet til ekomforskriften.

Til § 6-4 Tilleggsfunksjoner knyttet til offentlig telefontjeneste

Post- og teletilsynet stiller seg positiv til den foreslåtte bestemmelsen. Tilsynet vil imidlertid foreslå en mindre språklig justering i 1. ledd, ved å flytte ordene "mulighet for..." lenger frem i setningen på følgende vis:

"Tilbyder av offentlig telefontjeneste skal tilby mulighet for sperring av utgående samtaler, direkte innvalgfunksjoner og viderekopling av samtaler"

Etter Post- og teletilsynets vurdering er dette både mer logisk og samtidig mer konsistent i forhold til teksten i merknadene på dette punktet.

Til § 6-5 Valg av alternativ tilbyder av offentlig telefontjeneste

Post- og teletilsynet registrerer at Samferdselsdepartementet har valgt å utelate våre forslag til forklaring av hva som menes med forvalg og fast forvalg. For å sikre at forskriften er forståelig også for brukere som ikke har kjennskap til særlig fagterminologi, mener vi fortsatt at begrepene bør forklares. Det er en uttalt målsetting, at formelt regelverk, så langt mulig, bør kunne leses og forstås på grunnlag av norske ord og begreper som er allmenngyldige. Ett ledd med forklarende tillegg for å lette tilgjengeligheten for allmennheten, gjør etter vårt syn ikke bestemmelsen tyngre enn at fordelene ved utdypingen er større enn ulempene ved mer tekst.

Generelle kommentarer til §§ 6-9 - 6-11

Post- og teletilsynet deler departementets oppfatning om at det vil være hensiktsmessig å flytte bestemmelsene om tilbyderportabilitet fra nummerforskriften til ekomforskriften. Videre støtter vi de strukturelle og materielle endringene som foreslås. De foreslåtte endringene vil etter vårt syn medføre at bestemmelsene om tilbyderportabilitet blir mer anvendelige for brukerne. Post- og teletilsynet er også enig i at så mange numre som mulig bør være tilbyderportable, med mindre særlige grunner tilsier det motsatte. Forslaget om at også numre til personsvertjenester og numre til Internet-baserte tjenester skal være tilbyderportable, virker således fornuftig.

Post- og teletilsynet foreslår en mindre språklig presisering i § 6-9 for å gjøre begrepsbruken mer konsistent med den som er brukt i ekomloven. I første ledd første punktum bør formuleringen "...tjeneste for elektronisk kommunikasjon", erstattes med "elektronisk kommunikasjonstjeneste".

Krav til samtykke ved fast forvalg og tilbyderportabilitet, § 6-7 og § 6-10.

I forslag til ekomforskrift § 6-7 og § 6-10 stilles det krav om skriftlig fullmakt for etablering og endring av fast forvalg og tilbyderportabilitet i samsvar med Post- og teletilsynets forslag i vårt brev 6. desember 2002 til Samferdselsdepartementet.

Bakgrunnen for Post- og teletilsynets forslag om innføring av krav om skriftlig fullmakt, var at vi mottar en rekke klager fra sluttbrukere som har blitt overført til en annen tilbyder uten at de mener å ha gitt fullmakt til det. Post- og teletilsynet mente derfor at det var behov for å stille strengere krav til dokumentasjon av fullmakt til å etablere eller endre fast forvalg.

I Sverige har urettmessig overføring av forvalgskunder også vært et problem. Den svenske lovgivningen stiller krav om at den forvalgte teleoperatøren på begjæring fra Post- og telestyrelsen skal "styrka att abonnenten har kommit överens med teleoperatören", jf. Post- og telestyrelsens föreskrifter (PTSFS 1999:2) om förval m.m. I en avgjørelse av 25. oktober 2001 forbyr Post- og telestyrelsen Tele2 Sverige AB å gjøre bestillinger av forvalg uten at avtale med abonnenten kan dokumenteres. I avgjørelsen sier Post- og telestyrelsen at et muntlig samtykke kan dokumenteres ved at det legges ved en innspilling av samtalen der det går frem at abonnenten, eller den han har gitt fullmakt, ønsker å inngå avtale med den aktuelle tilbyderen om etablering av forvalg og hvilket telefonnummer det gjelder. Ved senere tilsyn med Tele2s dokumentasjon av avtaler om fast forvalg har Post- og telestyrelsen funnet at lydbåndopptak i stor utstrekning tilfredsstiller PTS krav. PTS registrerer også at det ved skriftlige avtaler i noen tilfeller foreligger tvil om rekkevidden av disse.

Et av hensynene bak kravet om dokumentasjon er å beskytte brukere mot å bli overført til en ny tilbyder uten fullmakt. Post- og teletilsynet mener at det imidlertid ikke bør stilles strengere krav til dokumentasjon enn nødvendig for å unngå overføringer uten fullmakt. Strengt krav til form og dokumentasjon gjør det vanskeligere for sluttbrukere å bytte mellom tilbydere og kan dermed virke hemmende på konkurransen. Dersom man kan oppnå samme grad av dokumentasjon ved å stille krav til muntlig fullmakt som man vil ha med skriftlig fullmakt, er Post- og teletilsynet positivt til at kravet om skriftlighet utelates.

Post- og teletilsynet vil understreke at det er viktig at det stilles krav til dokumentasjonen av både muntlige og skriftlige fullmakter for at det skal være mulig å etterprøve at det faktisk er inngått en avtale og hva avtalen går ut på. Etter Post- og teletilsynets mening bør det gå frem av dokumentasjonen hvilken tilbyder det er tale om, hva tilbudet gjelder og at det er abonnenten som positivt sier ja. Vi viser i den forbindelse til vårt brev til Samferdselsdepartementet av 6. desember 2002.

Skriftlige fullmakter kan dokumenteres på flere måter, for eksempel ved e-post, faks, sms eller registrering på nettsider, så fremt kommunikasjonen mellom tilbyder og abonnent viser abonnentens identitet, tilbudet og en positiv aksept fra abonnenten.

Ved telefonsalg av fast forvalg er det vanskeligere å dokumentere muntlig samtykke på en slik måte at det fremgår at det er inngått en bindende avtale og hvem avtalen er inngått med. Lydopptak av samtalen er en måte å dokumentere på. Det forutsetter imidlertid at de samme opplysningene som nevnt ovenfor går klart frem av lydopptaket. Etter Post- og teletilsynets vurdering vil dette kunne gi tilstrekkelig dokumentasjon av en muntlig fullmakt.

I samsvar med ovenstående og etter en nærmere vurdering, vil Post- og teletilsynets anbefale at forskriftsbestemmelsen bør sette krav til hva som skal dokumenteres og ikke hvilket medium som

velges for å oppfylle dokumentasjonskravene. Gitt at kravene til dokumentasjon blir oppfylt er det underordnet om dette er gjort ved bruk av skriftlige dokumenter eller lydbåndopptak. Det bør også stilles krav om at tilbyder har et system for innhenting og lagring av fullmakt. Det er mulig det kan oppstå behov for at Post- og teletilsynet fastsetter nærmere retningslinjer for system for innhenting og lagring av fullmakt, og Post- og teletilsynet vil derfor foreslå at også dette nedfelles i de aktuelle bestemmelser.

På denne bakgrunn har Post- og teletilsynet utarbeidet følgende forslag til nye bestemmelser i §§ 6-7 og 6-10:

§ 6-7 Gjennomføring av fast forvalg

Forvalgt tilbyder skal innhente fullmakt fra sluttbruker før etablering av fast forvalg. Tilbyder skal ha et system for innhenting og lagring av fullmakt. Fullmakten skal omfatte tilbyderen og abonnentens identitet, hvilket telefonnummer avtalen gjelder, hva tilbudet omfatter, og abonnentens positive samtykke. Tilbyder skal legge frem dokumentasjon av fullmakten på forespørsel fra Post- og teletilsynet eller den berørte abonnenten. Kravene i første til fjerde punktum gjelder tilsvarende ved bytte av forvalgt tilbyder eller ved opphør av fast forvalg. Post- og teletilsynet kan gi retningslinjer for system som nevnt i denne bestemmelsen.

Fast forvalg skal etableres eller endres innen fem virkedager etter at korrekt anmodning er mottatt.

Opplysninger om kundeforhold gitt av forvalgt tilbyder til originerende tilbyder skal ikke tilflyte flere enn de som har behov for dem eller brukes i salgs- og markedsføringsøyemed uten at sluttbrukeren har gitt samtykke til dette i henhold til lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven).

§ 6-10 Gjennomføring av tilbyderportabilitet

Mottakende tilbyder etter § 6-9 skal innhente fullmakt til flytting fra sluttbruker. Tilbyder skal ha et system for innhenting og lagring av fullmakt. Fullmakten skal omfatte tilbyderen og abonnentens identitet, hvilket telefonnummer avtalen gjelder, hva tilbudet omfatter, og abonnentens positive samtykke. Tilbyder skal legge frem dokumentasjon av fullmakten på forespørsel fra Post- og teletilsynet eller den berørte abonnenten. Post- og teletilsynet kan gi retningslinjer for system som nevnt i denne bestemmelsen.

Avgivende tilbyder etter § 6-9 plikter å gjennomføre flytting av nummer for en bestemt sluttbruker til annen tilbyder innen fem virkedager etter at han har mottatt korrekt anmodning fra mottakende tilbyder. Avgivende tilbyder skal gi mottakende tilbyder melding om at flyttingen er gjennomført, senest første virkedag etter gjennomføringen. Tilbyderne kan avtale lengre gjennomføringstid.

Tilbyder skal sikre at anrop til flyttet nummer terminerer i riktig nett, uten at kvaliteten forringes i vesentlig.

Til Kapittel 7 Kommunikasjonsvern m.v.

Til § 7-1 Behandling av trafikkdata

Det er viktig at politiet gis adgang til å behandle trafikkdata når vilkår for utlevering av slike foreligger. Slik første ledd nå er utformet, vil politiets adgang til å behandle trafikkdata være

avhengig av fullmakt fra tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett, jf. bestemmelsens tredje punkt. Vi antar at dette ikke er tilsiktet fra Samferdselsdepartementets side, og foreslår derfor at bestemmelsens tredje punkt etterfølges av et nytt fjerde punkt med følgende ordlyd:

"Dette gjelder likevel ikke politiet."

Tillegget vil etter Post- og teletilsynets vurdering gjøre det klart at politiet kan ha adgang til å behandle trafikkdata uten fullmakt fra tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett.

Til § 7-2 Behandling av lokaliseringsdata

Det er viktig at politiet gis adgang til å behandle lokaliseringsdata når vilkår for utlevering av slike foreligger. Slik bestemmelsens siste ledd nå er utformet kan det skapes tvil hvorvidt politiet har slik adgang, jf. ordlyden "kan bare foretas av". Post- og teletilsynet foreslår derfor at følgende setning tas inn som nytt siste punkt:

"Dette gjelder likevel ikke politiet."

Til Kapittel 8 Sikkerhet og beredskap

Til § 8-1 Plikt til å gi og ha opplysninger

Begrepet "bruker" i første ledd nr. 2 må erstattes med ordet "tilbyder", da det er tilbyder og ikke bruker som defineres i første ledd nr. 1.

Til § 8-2 Beredskapsplaner og øvelser

Første ledd

Post- og teletilsynet foreslår en mindre endring i første ledd første punktum ved at ordet *føre* erstattes med *fastsette*, da dette etter tilsynets vurdering er bedre språkbruk og klarere angir plikten tilbydere har i forhold til planlegging.

Tredje ledd

Ekomloven § 2-10 gir myndigheten kompetanse til å pålegge tilbyder å gjennomføre tiltak i henhold til § 2-10 første ledd. Etter annet ledd, annet punktum nr. 2 fremgår det at slike tiltak også kan omfatte pålegg om deltakelse i øvelser. Ekomforskriftens § 8-2 tredje ledd er etter tilsynets vurdering dermed unødvendig da forholdet allerede er eksplisitt regulert på lovnivå. Post- og teletilsynet foreslår derfor at tredje ledd strykes. Overskriften til bestemmelsen bør også endres ved å fjerne ordene "og øvelser".

Til § 8-4 Prioritering av tjenestetilbud

Samferdselsdepartementet har endret ordlyden i denne bestemmelsen i forhold til Post- og teletilsynets utkast til tilsvarende bestemmelse, vårt utkast § 6-5. Vårt utkast hadde følgende ordlyd:

Tilbyder skal i krise og beredskapssituasjoner gi prioritet til elektronisk kommunikasjon som er ansett nødvendig etter § 6-3 og for trafikk fra tilbyder omfattet av § 6-1 b.(utheving her)

Trafikk fra tilbyder omfattet av § 6-1 b, gjelder trafikk fra tilbyder som leverer overføringskapasitet og samtrafikk til tilbydere som leverer elektronisk kommunikasjon til virksomheter med samfunnskritiske funksjoner. Samferdselsdepartementet har i denne bestemmelsen endret formuleringen av hvem tilbyder har plikt til å gi prioritet i forhold til vårt tidligere forslag. Det fremgår av § 8-4 at det er brukere med samfunnskritiske funksjoner etter §

8-1 som skal gis prioritet. Etter § 8-1 er ikke tilbyder som leverer overføringskapasitet eller samtrafikk til tilbyder som leverer tjeneste til bruker med samfunnskritisk funksjon, selv en slik bruker med samfunnskritisk funksjon.

Det har vært helt sentralt for Post- og teletilsynet at tilbyder som leverer trafikkapasitet eller tilgang til annen tilbyder som har bruker med samfunnskritisk funksjon, plikter å prioritere også denne kunden. Vi antar det er en utilsiktet innskrenkning av virkeområdet for plikten i § 8-4, og foreslår følgende ordlyd som vil dekke vidt nok:

Tilbyder etter § 8-1 nr. 1 første ledd skal i krise og beredskapssituasjoner gi prioritet til brukere med samfunnskritisk funksjon. Tilsvarende skal tilbyder etter § 8-1 nr. 2 i krise og beredskapssituasjoner gi prioritet til tilbyder som nevnt i § 8-1 nr. 1.

Til Kapittel 9 Private elektroniske kommunikasjonsnett

Post- og teletilsynet tar til etterretning at videreføringen av tidligere krav for private telenett foreslås videreført i et eget kapittel i den nye forskriften. En felles forskrift for offentlige og private nett gir enkelte ulemper i forhold til dagens ordning, fordi målgruppene for og brukerne av reglene i det vesentlige er forskjellige. Arbeidet i Post- og teletilsynet med informasjon og veiledning til installatører og eiere av private elektroniske kommunikasjonsnett om reguleringen som gjelder, må dermed i større grad tilrettelegges for denne endringen.

En fordel med endringen er på den annen side at bestemmelsene er samlet i en forskrift. Det vil gjøre det enklere for både tilbydere av offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste og eiere av private elektroniske kommunikasjonsnett å se respektive aktørers ansvar og plikter i sammenheng. Kravene vedrørende private elektroniske kommunikasjonsnett retter seg videre både til tilbyder av tjenester til private nett og eier av det private nettet. Ved å gi reglene i en forskrift, sikres det at krav tilbydere av offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste underlegges, ikke spres i unødige mange forskrifter.

Til § 9-1 Tilkoplingspunkt mot andre elektroniske kommunikasjonsnett

Vi har, etter at vi fremla det forslaget for Samferdselsdepartementet som departementet har sluttet seg til, blitt oppmerksomme på at kravet i første ledd kan være for absolutt. Spesielt for bedrifter med private nett med stor geografisk utstrekning, men også i enkelte andre tilfeller, vil bestemmelsen om "ett felles tilkoplingspunkt" ikke ivareta de hensyn som ligger bak kravet, jf. første ledd. Samtidig vil det med nett innen boligselskap eller en gruppe slike fortsatt være ønskelig med ett tilkoplingspunkt. Vi mener derfor det er nødvendig at bestemmelsen ikke gis en så absolutt ordlyd som i forslaget, og har derfor foreslått en oppmyking. Bestemmelsen bør være mer nøytral og formuleres slik at utilsiktede begrensninger unngås. Konkretisering av akseptable løsninger bør kunne gjøres gjennom informasjon og veiledning.

Vi foreslår også en liten justering av teksten i tredje ledd første punktum. For å unngå tvil om hvem som har ansvaret for at kravet i annet punktum blir oppfylt, foreslår vi at det presiseres uttrykkelig.

Forslag til endret ordlyd i § 9-1:

§ 9-1 Tilkoplingspunkt mot andre elektroniske kommunikasjonsnett

Sammenkopling av privat elektronisk kommunikasjonsnett med elektronisk kommunikasjonsnett som anvendes for tilbud av offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste, skal så langt mulig skje i ett fysisk tilkoplingspunkt.

Med privat elektronisk kommunikasjonsnett menes elektronisk kommunikasjonsnett fra tilkoplingspunkt mot elektronisk kommunikasjonsnett som anvendes for tilbud av offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste frem til nettermineringspunkt, og der eier har nettet til egen bruk eller utlån og ikke tilbyr andre elektronisk kommunikasjonstjeneste.

Tilkoplingspunktet skal ved utbygging utformes slik at det kan skiftes signalleverandør, og ikke være til hinder for at mer enn ett offentlig elektronisk kommunikasjonsnett kan kobles til punktet samtidig. Tilbyder som leverer tjenester til private nett, skal sikre at elektronisk kommunikasjonsnett som anvendes for slikt tilbud, koples til privat elektronisk kommunikasjonsnett slik at det ikke brukes mer kapasitet i privat elektronisk kommunikasjonsnett enn nødvendig for formidling av avtalte signaler og tjenester.

Til § 9-5 Kvalitetskrav

Forslaget i høringsutkastet er etter vårt syn noe knapt. Videre mener vi det er sentralt å slå fast at utgangspunktet er et krav om en viss kvalitet. Dette primære kravet kan oppfylles på flere måter, og det bør derfor tas utgangspunkt i den rettslige standarden kravet egentlig er. Oppfyllelse av standarder er en måte å tilfredsstille kravet på. Dokumentasjon for tilsvarende kvalitet er en annen måte. Vi ser at forslaget om å ta utgangspunkt i en slik rettslig standard, innebærer to lite eksakte krav, som det ikke uten videre er åpenbart hva innebærer. De to påfølgende punktumer i vårt forslag under utdyper imidlertid hva som skal til for at det siste av de to kravene er oppfylt. Det er etter vårt syn sentralt å få frem at kravet til kvalitet vil måtte vurderes i forhold til hvilke tjenester nettet skal nyttes for. Det første kravet vil langt på vei være oppfylt når krav i autorisasjonsforskriften er fulgt.

Post- og teletilsynet foreslår følgende bestemmelse i § 9-5:

§ 9-5 Kvalitetskrav

Privat elektronisk kommunikasjonsnett skal være fagmessig utført og ha tilfredsstillende kvalitet. Det skal tas hensyn til hvilke offentlige elektroniske kommunikasjonstjenester som skal formidles, hvilke nett som skal tilkobles og hvilke krav dette gir for overføringen i privat nett. Kravet er oppfylt dersom spesifikasjonene i relevante standarder eller tilsvarende kvalitet er dokumentert.

Til § 9-7 Dokumentasjon ved installasjon og vedlikehold

Bestemmelsene om dokumentasjon og ferdigmelding kan misforstås. Vi foreslår at første ledd, tredje punktum som egentlig omhandler ferdigmelding, strykes, fordi det i utkastet er formulert som krav til dokumentasjon. Post- og teletilsynet ser ved nærmere gjennomgang at dette er misvisende. Det foreslås utformet et nytt tredje ledd om ferdigmelding, der en korrekt formulering av poenget i første ledd tredje punktum også tas inn.

På bakgrunn av kommentaren over foreslår vi følgende endret ordlyd i § 9-7:

§ 9-7 Dokumentasjon ved installasjon og vedlikehold

Når privat elektronisk kommunikasjonsnett omfatter mer enn en bruker, kreves dokumentasjon av nettet. Autorisert virksomhet som har utført installasjonen, endringer eller vedlikehold skal utarbeide dokumentasjon for utført arbeid, eventuelt oppdatere eksisterende dokumentasjon.

Dokumentasjonen skal vise nettets geografiske utstrekning, tilkoplingspunkt for signal- og tjenesteleverende nett, ethvert nettermineringspunkt, sikkerhetstiltak, jording og opplysninger om standarder som er benyttet ved installasjonen. Eventuelle tiltak

vedrørende atmosfæriske utladninger eller koblede effekter fra nærførte elektriske anlegg skal også fremgå. Eventuelle underlag som beregninger og målinger knyttet til slike tiltak oppbevares av installatør.

Autorisert installatør plikter å utarbeide en erklæring/ferdigmelding som gir en beskrivelse av det arbeidet som er utført, og hvilke forskrifter, standarder og veiledninger som er fulgt. Skjema for ferdigmelding utarbeidet av Post- og teletilsynet fylles ut og leveres eier sammen med dokumentasjonen.

(Tidligere tredje ledd videreføres uendret som fjerde ledd).

Til Kapittel 10 Tilsyn, klage mv.

Til § 10-1 Bruerklagenemnda for elektronisk kommunikasjon

Bestemmelsen i § 10-1 gjennomfører blant annet USO direktivets (2002/22/EF) art. 34. Bestemmelsens første ledd pålegger tilbyder en plikt til å inngå avtale om deltagelse i en brukerklagenemnd. For å sikre at formålet med en slik nemnd blir ivaretatt, mener Post- og teletilsynet at myndigheten bør gis hjemmel til å pålegge endringer i avtalen, dersom tilbyderne selv ikke utformer en avtale som i tilstrekkelig grad ivaretar formålet med ordningen. Det følger av ekomloven § 11-5 andre ledd at myndigheten har kompetanse til å fastsette forskrifter som omfatter finansiering av nemnden. Etter Post- og teletilsynets vurdering er det avgjørende at myndighetens hjemmel til å fatte vedtak om finansiering nedfelles i forskriften, da dette vil være en sikkerhetsventil dersom tilbyderne av økonomiske årsaker ikke frivillig etablerer en ordning som er i samsvar med formålet.

Post- og teletilsynet forslår følgende nytt 2. ledd i § 10-1:

Post- og teletilsynet kan pålegge tilbyderne å endre avtalen og gi pålegg om finansiering.

Til § 10-4 Dispensasjon

Den foreslåtte dispensasjonshjemmelen gir liten veiledning med hensyn til når det kan tenkes aktuelt å dispensere. Post- og teletilsynet kan ikke se at EU-direktivene gir anledning til å fastsette en så vid dispensasjonshjemmel som her foreslått. Noen av bestemmelsene i forskriften gjennomfører direktivbestemmelser som ikke åpner for unntak. Eksempelvis vil noen av USO direktivet bestemmelser være av en slik karakter. Etter tilsynets vurdering vil behovet for å dispensere fra nytt regelverk også være mindre enn behovet var under tidligere regelverk. Dette skyldes blant annet at en rekke plikter som tidligere fulgte direkte av forskrift, nå eventuelt vil bli pålagt i enkeltvedtak. Dette gjelder typisk for plikter som pålegges tilbyder med sterk markedsstilling.

Post- og teletilsynet vil videre understreke at vi i forbindelse med tidligere samarbeid om utarbeidelse av forskrifter, foreslo konkrete dispensasjonshjemler til flere bestemmelser, blant annet til bestemmelser under kapittel 5 om leveringspliktige tjenester. Disse dispensasjonshjemlene er ikke tatt inn i høringsforslaget. Det er mulig dette har sammenheng med at departementet har foreslått en helt generell dispensasjonshjemmel for hele forskriften gjennom foreslåtte § 10-4. PT vil foreslå at disse konkrete dispensasjonshjemlene inntas i de aktuelle bestemmelsene, men at den foreslåtte § 10-4 ikke videreføres fra dagens offentlignettforskrift.

Til § 10-5 Prøvedrift

Post- og teletilsynet støtter forslaget om at denne unntaksbestemmelsen videreføres fra offentlignettforskriften, forutsatt at departementet ikke viderefører den generelle dispensasjonshjemmelen i § 10-4. Vi ser at det kan oppstå behov for å gi tidsbegrensete unntak fra forskriftens bestemmelser i tilknytning til prøvedrift, og at hjemmel for å gi slikt unntak bør nedfelles i forskriften.

Med hilsen



Willy Jensen



Arne Litleré